

Raadsvergadering d.d. 4 juli 2019

Voorstelnummer 64-2019

Agendanummer 12

Aan
de Raad.

Voorstel:

Vaststelling van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Edam-Volendam 2019

Samenvatting:

Per 1-1-2019 is het integrale rechtspositiebesluit (en de bijbehorende rechtspositieregeling) voor alle decentrale politieke ambtsdragers in werking getreden. Het besluit en de regeling bevatten voor de doelgroepen dwingendrechtelijke rechtspositiebepalingen die vanaf 1-1-2019 van kracht zijn geworden. Die bepalingen, en de beperkte lokale regelruimte voor een gemeente om nog aanvullende afspraken te maken voor de rechtspositie van o.a. raads- en commissieleden, brengen met zich mee, dat de lokale verordening rechtspositie voor raads- en commissieleden daarop aangepast moet worden. Voor de noodzakelijke aanpassing van die verordening heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een model aangeboden. Aan de hand van dit model en het op 28 mei 2019 gehouden overleg met het Presidium over de gewijzigde rechtspositie wordt met dit voorstel een nieuw opgestelde verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Edam-Volendam ter vaststelling aangeboden, met als ingangsjaar 2019.

Financiële consequenties en dekkingsmiddelen:

De financiële consequenties van het van kracht worden van de rechtspositie decentrale politiek ambtsdragers per 1-1-2019 en de daarop aanvullende lokale verordening rechtspositie raads- en commissieleden zijn, en gelet op de reeds beschikbare budgetten, beperkt van omvang en bedragen op basis van de huidige informatie € 9.655,- op jaarbasis. De bijstelling van de gemeentelijke begroting op de betreffende budgetonderdelen zal binnen de planning & controlcyclus bij de winternota 2019 worden meegenomen.

Gevolgde Procedure:

Bij het voorstel is de wet- en regelgeving betrokken zoals die per 1 januari 2019 op alle decentrale politieke ambtsdragers van toepassing is geworden. Daarnaast is voor het overleg over de lokale invulling van de thans voorgestelde verordening gebruik gemaakt van de modelverordening rechtspositie raads- en commissieleden zoals die begin dit jaar door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten voor gemeenten beschikbaar is gesteld.

Communicatieaspecten / burgerparticipatie / publicatievereisten:

Na vaststelling van de verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Edam-Volendam 2019 zal deze op de daarvoor gebruikelijke wijze worden bekend gemaakt. De belanghebbenden binnen de rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers en de lokale verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Edam-Volendam 2019 zullen individueel nog worden geïnformeerd over de gewijzigde rechtspositie vanaf 1 januari 2019.

Relatie met kerntakendiscussie

Gelet op het karakter van het voorstel is er geen relatie met de kerntaken discussie.

Toetsing van het voorstel aan wettelijke kaders met analyse van de juridische risico's:

De kaders voor de verordening zijn gevormd door het (dwingendrechtelijke) rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (dpa) en de daarbij bijbehorende rechtspositieregeling.

Eventuele alternatieven en keuzebepaling:

Gelet op de nu voorliggende uitwerking behoeven geen alternatieven en keuzebepalingen vermeld te worden.

Tijdpad van realisatie:

Na besluitvorming op het voorstel zal met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 uitvoering worden gegeven aan de gewijzigde rechtspositie voor de betreffende raads- en commissieleden, voor zover dat al niet vanaf 1 januari 2019 heeft plaatsgevonden, o.a. voor wat betreft de toekenning en uitbetaling van de toelage voor de fractievoorzitters binnen de gemeenteraad op grond van voornoemde rechtspositie.

Evaluatie van voorstel na vooraf vast te stellen periode:

Er is vooralsnog geen tussenevaluatie gepland.

Personele aspecten:

Aan het voorstel zijn geen personele aspecten verbonden.

Toelichting op het voorstel:

De inwerkingtreding per 1 januari 2019 van het rechtspositiebesluit (en -bijbehorende regeling) voor alle decentrale politieke ambtsdragers (dpa) vormt de afronding van een meerjarig traject naar meer harmonisatie en modernisering van de (zeven) rechtspositiebesluiten van politieke ambtsdragers binnen de decentrale overheid. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft als wetgever dit traject gecoördineerd in nauw overleg met de bestuurlijke koepels, waaronder de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, en betrokken beroepsverenigingen.

In het van kracht geworden besluit is een pakket aan maatregelen verwerkt om te komen tot goed afgewogen arbeidsvoorwaarden voor de betrokken decentrale politieke ambtsdragers, waaronder de burgemeester, de wethouder, raads- en commissieleden. De kern van het besluit is dat de arbeidsvoorwaarden transparant zijn, uitlegbaar zijn aan de maatschappij en eenvoudig zijn in de uitvoering.

In de afgelopen jaren zijn grote stappen gemaakt om de rechtspositie van de verschillende groepen decentrale politieke ambtsdragers (binnen de provincies, waterschappen en gemeenten) te harmoniseren en te moderniseren. Harmonisatie en modernisering is bereikt door per groep decentrale politieke ambtsdragers vergelijkbare artikelen en voorzieningen te regelen. Verschillen in systematiek, hoogte van bezoldigingsbedragen en onkostenvergoedingen zijn vervangen, met als

doel te streven naar eigentijdse en adequate voorzieningen voor de betrokken decentraal politiek ambtsdragers die het functioneren van hen moet versterken.

Centraal bij dit proces stond de rechtspositiebepalingen zoveel als mogelijk verplichtend vast te stellen, keuzebepalingen te beperken, vaste absolute bedragen te hanteren, differentiatie tussen decentrale overheden te voorkomen en afgewogen en gemakkelijk uitvoerbare regelingen te formuleren. Andere uitgangspunten bij het harmoniserings- en moderniseringsproces in dit verband zijn geweest dat de rechtspositie voor politieke ambtsdragers moet passen binnen de geldende maatschappelijke verhoudingen en de verwachtingen die aan politieke ambtsdragers worden gesteld. De verschillen tussen voorzieningen van decentrale politieke ambtsdragers zijn nu vrijwel opgeheven.

De bundeling van zeven afzonderlijke besluiten naar één rechtspositiebesluit (decentrale politiek ambtsdragers) is de laatste stap geweest in het harmoniseringsproces. De arbeidsvoorwaarden van politieke ambtsdragers zijn in principe zoveel mogelijk nu in lijn met die van werknemers. Echter, de bijzondere positie (bijvoorbeeld het ontbreken van ontslagbescherming) en de staatsrechtelijke verhoudingen van politieke ambtsdragers kunnen met zich meebrengen dat arbeidsvoorwaarden soms een bijzondere vorm moeten hebben en toegesneden moeten zijn op het politieke ambt.

Het per 1 januari 2019 van kracht geworden integrale rechtspositiebesluit (en de bijbehorende regeling) voor alle decentrale politieke ambtsdragers brengt met zich mee, dat ook de eerder lokaal vastgestelde verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2016 aangepast moet worden aan de introductie van nieuwe rechtspositie-uitwerkingen en de aanpassing van al bestaande uitwerkingen. Deze verordening biedt de gemeente de mogelijkheid nog lokaal aanvullende afspraken te maken over een aantal onderwerpen. Met het van kracht worden van het hiervoor genoemde besluit (en de bijbehorende regeling) is die lokale regelruimte wel beperkt geworden.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft voor de bijstelling van de lokale verordening aan gemeenten een model aangeboden. Dit betreft dan zowel een uitwerkingsmodel voor raads- en commissieleden als een model voor de burgemeester en de wethouders. Daar waar het lokale uitwerkingsmodel voor raads- en commissieleden wordt vastgesteld door de gemeenteraad, wordt het uitwerkingsmodel voor de burgemeester en de wethouders vastgesteld door het college. Van de VNG modellen is gebruik gemaakt om de lokale uitwerkingsregelingen op de wijzigingen per 1 januari 2019 af te kunnen stemmen.

De landelijke regels laten daarbij per 1 januari 2019 voor raads- en commissieleden nog lokale regelruimte bij gemeentelijke verordening mogelijk te maken voor de volgende onderwerpen:

- Vaststellen van de hoogte van de verplichte toelage voor leden van een onderzoekscommissie (bijvoorbeeld een enquetecommissie) als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet. De jaarlijkse vergoeding mag niet hoger zijn dan driemaal de maandelijkse raadswedde.
- Een toelage voor leden van een door de gemeenteraad aan te wijzen bijzondere commissie op grond van artikel 83 Gemeentewet of een werkgeverscommissie. De maximale hoogte van de maandelijkse toelage is € 120,- bruto.
- Vergoeding van kosten voor loopbaanoriëntatie of arbeidsmobiliteit bevorderende activiteiten aan een raadslid. Dit is overigens alleen mogelijk voor een gemeente met 100.001 inwoners of meer.
- Het verstrekken van een bedrag aan raadsleden ten behoeve van een verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.
- Om een deel van de raadswedde aan te merken als presentiegeld. Zij krijgen dat geld alleen als ze aanwezig zijn geweest bij een raadsvergadering.

- Een vergoeding voor reis- en verblijfkosten voor dienstreizen buiten de gemeentegrens aan raads- en commissieleden. N.b.: Een dergelijke regeling voor dienstreizen binnen de gemeentegrens maakt dwingendrechtelijk deel uit van de gewijzigde rechtspositie per 1 januari 2019.

Met uitzondering van de mogelijke faciliteit tot het verstrekken van een bedrag aan raadsleden ten behoeve van een verzekering arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden, zijn alle hiervoor genoemde onderdelen nu verwerkt in de ter vaststelling aangeboden verordening rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Edam-Volendam 2019.

Een van de argumenten om niet tot de hiervoor genoemde verstrekking over te gaan is gelegen in de afweging dat de betreffende faciliteit eigenlijk is bedoeld om een raadslid die als gevolg van zijn raadswerkzaamheden minder (arbeids) inkomen zou kunnen genereren dan een niet-raadslid in een bepaalde mate tegemoet te kunnen komen v.w.b. het inkomensrisico bij arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Mocht op enig moment binnen de gemeenteraad de behoefte aan een dergelijke faciliteit zich toch doen voelen, dan kan na het doorlopen van de daarvoor gebruikelijke overleg- en besluitvormingsprocedure de betreffende verordening nog daarop worden aangevuld.

Naast de hiervoor genoemde onderwerpen zijn in de thans aangeboden rechtspositieverordening voor raads- en commissieleden nog de volgende lokale uitwerkingen opgenomen, die hun grondslag kennen vanuit o.a. het rechtspositiebesluit en de bijbehorende rechtspositieregeling dpa, fiscale wet- en regelgeving en administratieve uitvoering, t.w.:

- Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden;
- Verhoging vergoeding commissieleden (niet-raadsleden) voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak;
- Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden;
- Aanwijzingen van vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen binnen de rechtspositie als eindheffingsbestanddeel (als aandachtspunt binnen de zgn. Werkkostenregeling);
- De betaling van vaste vergoedingen;
- De betaling en declaratie van onkosten.

Edam-Volendam, d.d. 28 mei 2019

Burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,
de secretaris, de burgemeester,
H. van der Woude L.J. Sievers.